मकर आह। कथमेतत्। वानरः कथयति। अस्ति प्रख्यातबलपौरुषो ऽनेकनरेन्द्रवृन्दमुकुटमरीचिजालजटिलीकृतपादपीठः शरच्छशाङ्ककिरणनिर्मलयशाः समुद्रपर्यन्तायाः पृथिव्या भर्ता नन्दो नाम राजा। तस्य सर्वशास्त्राधिगतः समस्ततत्त्वः सचिवो वररुचिर्नाम। तस्य च प्रणयकलहेन जाया कुपिता। सा चातीव वल्लभानेकप्रकारं परितोष्यमाणापि न प्रसीदति। ब्रवीति च भर्ता। भद्रे येन प्रकारेण तुष्यसि तं वद। निश्चितं करोमि। ततः कथञ्चित् तयोक्तं। यदि शिरो मुण्डयित्वा मम पादयोर्निपतसि। तदा प्रसादाभिमुखी भवामि। तथानुष्ठिते प्रसन्नासौ। अथ नन्दस्य भार्यापि तथैव रुष्टा प्रसाद्यमानापि न तुष्यति। तेनोक्तं। भद्रे त्वया विना मुहूर्तमपि न जीवामि। पादयोः पतित्वा त्वां प्रसादयामि। साब्रवीत्। यदि खलीनं मुखे प्रक्षिप्याहं तव पृष्ठे समारुह्य त्वां धावयामि। धावितस्तु यद्यश्ववद्वेषसे। तदा प्रसन्ना भवामि। तथैवानुष्ठितं। अथ प्रभातसमये सभोपविष्टस्य राज्ञो वररुचिरायातः। तं च दृष्ट्वा राजा पप्रच्छ। भो वररुचे किमपर्वणि मुण्डितं शिरस्ते। सो ऽब्रवीत्।

न किं दद्यान्न किं कुर्यात् स्त्रीभिरभ्यर्थितो नरः।
अनश्वा यत्र हेषन्ते शिरो ऽपर्वणि मुण्डितं ॥५०॥

तद्भो दुष्टमकर त्वमपि नन्दवररुचिवत् स्त्रीवश्यः। ततस्तद्भद्रानीतेन त्वया मां प्रति बधोपायप्रयासः प्रारब्धः परं स्ववाग्दोषेणैव प्रकटीभूतः। अथवा साधिदमुच्यते।

आत्मनो मुखदोषेण बध्यन्ते शुकसारिकाः।
बकास्तत्र न बध्यन्ते मौनं सर्वार्थसाधनं ॥ ५१ ॥

तथा च। सुगुप्तं रक्षमाणो ऽपि दर्शयन् दारुणं वपुः।
व्याघ्रचर्मप्रतिच्छन्नो बाककृते रासभो हतः ॥५२॥

मकर आह। कथमेतत्। वानरः कथयति। अस्ति कस्मिंश्चिद्